

на живот”.⁵⁰ По-конкретно, те се спират на боря на децата в циганското семейство и констатират: “Най-голям относителен дял имат семействата с по 3 деца - 26,8%, следвани от семействата с по 2 деца - 23,8, с по 4 деца - 13%, с по едно дете - 11,5%, без деца - 8,2%, с по пет деца - 6,8%. Семействата с по шест, седем и повече деца са до 3-4%.”⁵¹

В строго секретното изследване се обръща специално внимание и на стабилността на ромското семейство. “Според семейното си положение изследваните лица се разпределят, както следва: неженени (неомъжени) - 7,7%, женени (омъжени) - 86,5%, разведен (разведена) - 2,5%, вдовец (вдовица) - 2,9% и непоказани - 0,4%.”⁵² Като правят сравнение с данните от 1975 г. по признака “семейно положение”, авторите на изследването заключават, че “сред българските граждани от цигански произход е по-малък делът на неженените, неомъжените, а броят на разведените е по-голям в сравнение с разводите на останалото население. Сравнително високият брой на разведените придобива особено значение, като се има предвид, че броят на разведените в страната се е увеличил от 0,3% за 1946 г. на 1,6% през 1975 г.”⁵³

При разглеждането на естественото движение на циганите авторите на строго секретното изследване третираат и редица други проблеми, на които тук няма да се спирам, каквито са: раждаемостта сред циганите, влиянието на семейния бит, смесените бракове, нерегистрираните бракове и високият брой на разводите.

В случая по-определен интерес представляват данните от това изследване за **миграцията** сред нашите роми, тъй като тя най-вече изяснява **механичното движение** сред тях. Авторите на изследването правилно отбелязват, че миграцията се обуславя не само от закономерностите на производството, но и от материалните и духовните потребности на човека, от неговите интереси и стремежи.⁵⁴ За тях “Резултатите от изследването показват, че за близо 15% от изследваните ли-

⁵⁰ Пак там, с. 95.

⁵¹ Пак там, с. 99.

⁵² Пак там, с. 103-104.

⁵³ Резултати от..., с. 104.

⁵⁴ Пак там, с. 114.